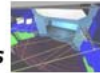

Μάθημα: «Ηλεκτροακουστική & Ακουστική Χώρων»

Διάλεξη 5^η: «Συστήματα μεγαφώνων»

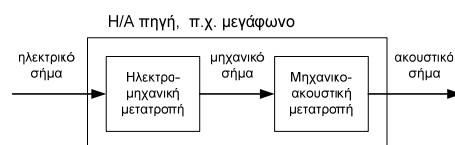
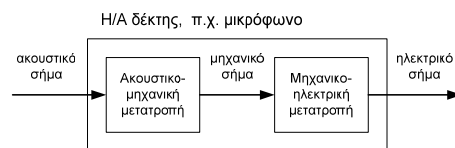
Φλώρος Ανδρέας
Επικ. Καθηγητής

Electro
Acoustics

Από προηγούμενο μάθημα...

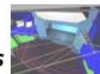
- Ηλεκτροακουστικοί μετατροπείς: Μετατρέπουν ακουστική/ηλεκτρική/μηχανική ενέργεια που παράγεται σε κάποιο υποσύστημα σε κάποια άλλη μορφή
  - Συνδιάζουν πολλαπλά στάδια ενεργειακής μετατροπής

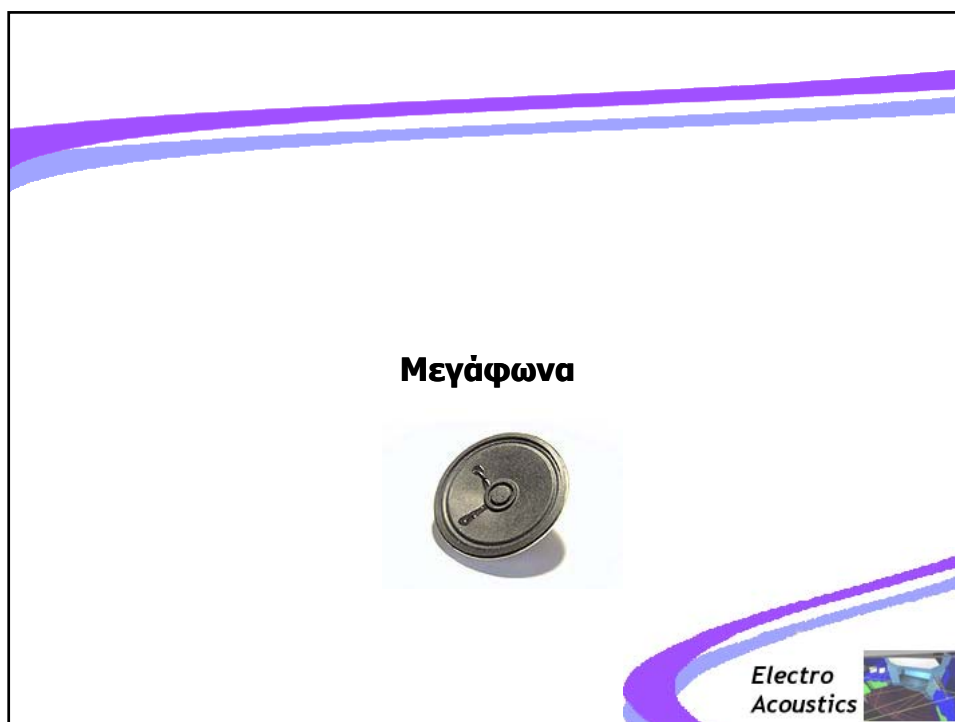

Χρήση ηλεκτρομαγνητικού ή
πιεζοηλεκτρικού στοιχείου για
μηχανο/ηλεκτρική μετατροπή

Χρήση μεμβράνης ή
διαφράγματος για
μηχανο/ακουστική μετατροπή

Electro
Acoustics

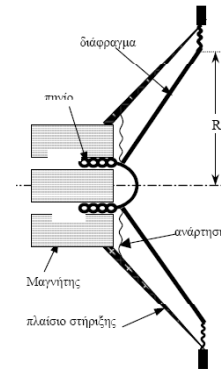
Το σύστημα μεγαφώνου

- Μετατροπείας ηλεκτρικής ενέργειας σε ακουστική, μέσω μίας παλλόμενης μεμβράνης (διαφράγματος) είτε
  - Άμεσα
  - είτε έμμεσα με μεσολάβηση συστήματος χοάνης (κόρνας)
- Ζητούμενο η
  - Υψηλή πιστότητα (High-Fidelity)
    - Επιτυγχάνεται συνήθως από συστήματα άμεσης μετατροπής
    - Ικανοποιητική απόκριση συχνότητας σε μεγάλο εύρος συχνοτήτων
    - Χαμηλή απόδοση και περιορισμένη κατευθυντικότητα στις υψηλές συχνότητες
  - Επάρκεια ισχύος για κάλυψη μεγάλων χώρων
    - Επιτυγχάνεται συνήθως με συστήματα που κάνουν χρήση χοάνης

Electro Acoustics

Μετατροπή ηλεκτρικής ενέργειας σε ακουστική

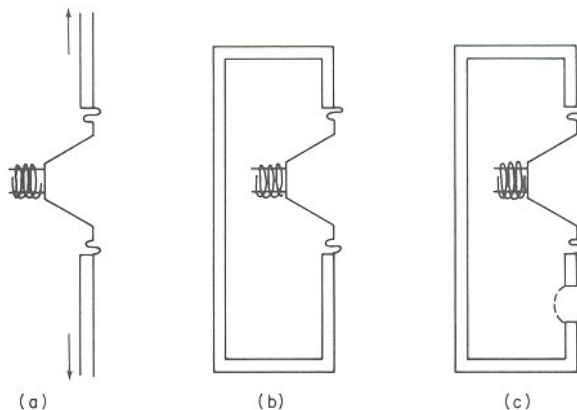
- Παλλόμενο διάφραγμα
  - Οδήγηση από τάση
- Μη πλήρης απόκριση συχνότητας από ένα μεγάφωνο
  - Περιορισμοί από τη φυσική τους
  - Χρήση δύο ή περισσότερων μεγαφώνων
- Τοποθέτηση σε «κιβώτια» για απομόνωση εκπομπής στις δύο πλευρές του διαφράγματος
  - Λειτουργία σφαιρικής πηγής για περιορισμένο εύρος συχνοτήτων

Electro
Acoustics

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής

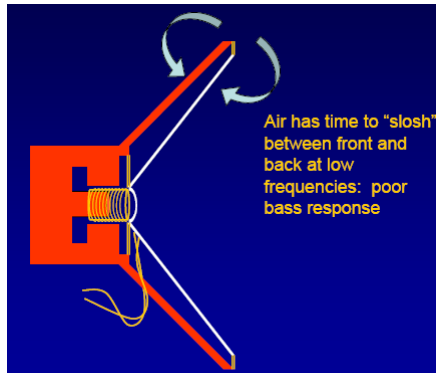

Electro
Acoustics

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής (συν.)

- Περίπτωση (α): απλό μεγάφωνο

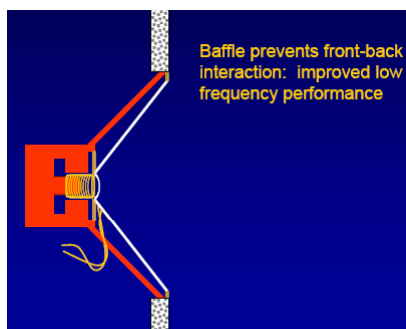

Electro
Acoustics

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής (συν.)

- Περίπτωση (β): το μεγάφωνο σε άπειρο αποσβεστήρα (baffle)

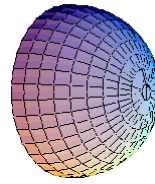
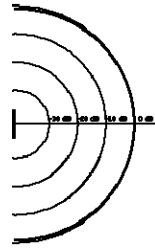
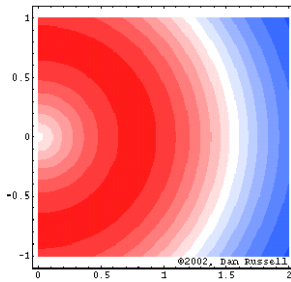

Electro
Acoustics

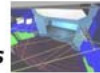

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής (συν.)

- Περίπτωση ($\beta-1$): το μεγάφωνο σε άπειρο αποσβεστήρα (baffle)
- Μοντέλο εκπομπής σε χαμηλές συχνότητες

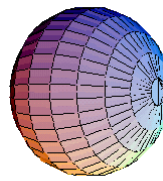
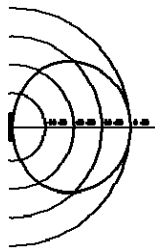
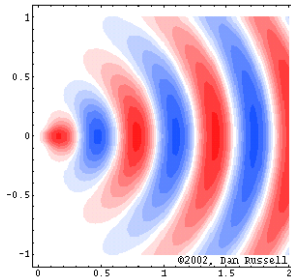

Electro
Acoustics

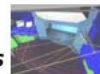

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής (συν.)

- Περίπτωση ($\beta-2$): το μεγάφωνο σε άπειρο αποσβεστήρα (baffle)
- Μοντέλο εκπομπής σε μεσαίες συχνότητες

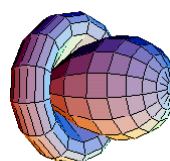
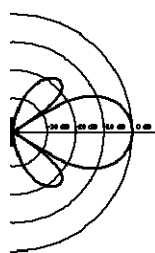
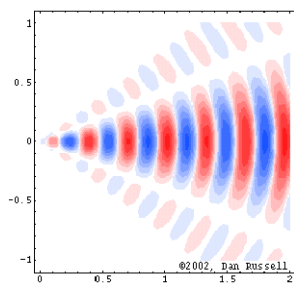

Electro
Acoustics

Το μεγάφωνο ως σύστημα ακουστικής εκπομπής (συν.)

- Περίπτωση (β-3): το μεγάφωνο σε άπειρο αποσβεστήρα (baffle)
- Μοντέλο εκπομπής σε υψηλές συχνότητες

Electro
Acoustics

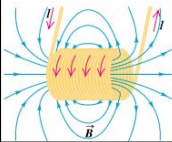
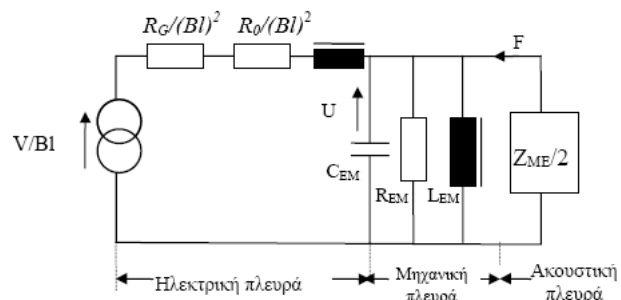
Λίγη ιστορία...

- Δεκαετία '60
  - Απόκριση συχνότητας 100 – 1000Hz (± 6 dB)
- Δεκαετία '70
  - Απόκριση συχνότητας 50 – 18000Hz (± 3 dB)
  - Ελάττωση όγκου από 50-100 λίτρα σε 35
- Εξέλιξη/βελτίωση μέσω
  - Νέων υλικών κατασκευής
  - Βελτιωμένων τεχνικών ανάλυσης και μέτρησης
  - Ανάπτυξη αλγορίθμων (π.χ. ψηφιακής ισοστάθμισης)
  - Συστήματα πολυκαναλικής αναπαραγωγής

Electro
Acoustics

Ηλεκτρικό ισοδύναμο μεγαφώνων

Electro
Acoustics

Ευαισθησία μεγαφώνων

- Ευαισθησία μεγαφώνου: ο λόγος της παραγόμενης ακουστικής πίεσης προς την εφαρμοζόμενη ηλεκτρική διέγερση (τάση)

$$S = \frac{p}{V}$$

- Ειδικά για μεγάφωνα, μπορούν να θεωρηθούν και μεγέθη ισχύος:

$$S_w = \left(\frac{p}{V}\right)^2$$

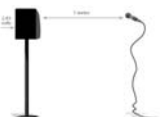
- Ιδανικά, η ευαισθησία θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη της συχνότητας
  - Σταθερή απόκριση συχνότητας
  - Στην πράξη, κάτι τέτοιο δε συμβαίνει σε καμία υλοποίηση

Electro
Acoustics

Ευαισθησία μεγαφώνων (συν.)

- Για τα μεγάφωνα, η ευαισθησία $S.W.$ ορίζεται και ως $dB/W/m$
  - Καθορίζει το πόσα $dB-SPL$ θα παράγει το μεγάφωνο
    - Σε απόσταση 1 μέτρο (ή 3.3 πόδια) πάνω στον άξονά του
    - Όταν αυτό τροφοδοτηθεί από ηλεκτρική ισχύ 1Watt
    - Ή από τάση 2.83V εάν το μεγάφωνο έχει ονομαστική αντίσταση 8Ω
  - Η στάθμη ηχητική πίεσης σε απόσταση r μέτρα υπολογίζεται ως
    - $SPL = S.W + 10\log(W/W_{ref}) - 20\log r$
    - $W_{ref} = 1Watt$

Electro
Acoustics

Ευαισθησία μεγαφώνων (συν.)

- Παράδειγμα 1:
  - Έστω μεγάφωνο με ευαισθησία $96dB/W/m$, το οποίο τροφοδοτείται από ισχύ $3W$. Σε απόσταση $r=4$ μέτρα από το μεγάφωνο, τοποθετείται παντοκατευθυντικό μικρόφωνο στάθμης ευαισθησίας $-48dB$. Ποιά θα είναι η έξοδος (σε Volt) του μικροφώνου;

Electro
Acoustics

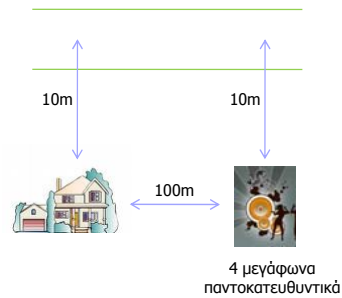

Ευαισθησία μεγαφώνων (συν.)

- Παράδειγμα 2:

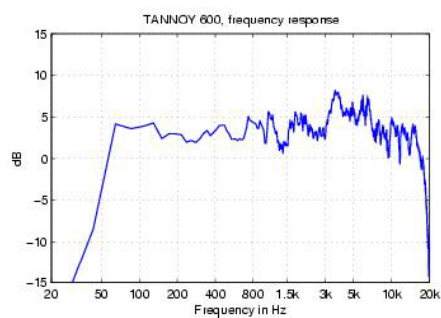
- Για να ακούγεται η μουσική στο σπίτι θα πρέπει να είναι 10dB πάνω από τη στάθμη του ήχου στο σπίτι. Είναι η μουσική ακουστή;
- Δίνονται
  - $S.W. = 100\text{dB/W/m}$
  - $W_E = 100\text{W}$
  - Μέση στάθμη θορύβου από το δρόμο: 70dB/1m

Electro
Acoustics

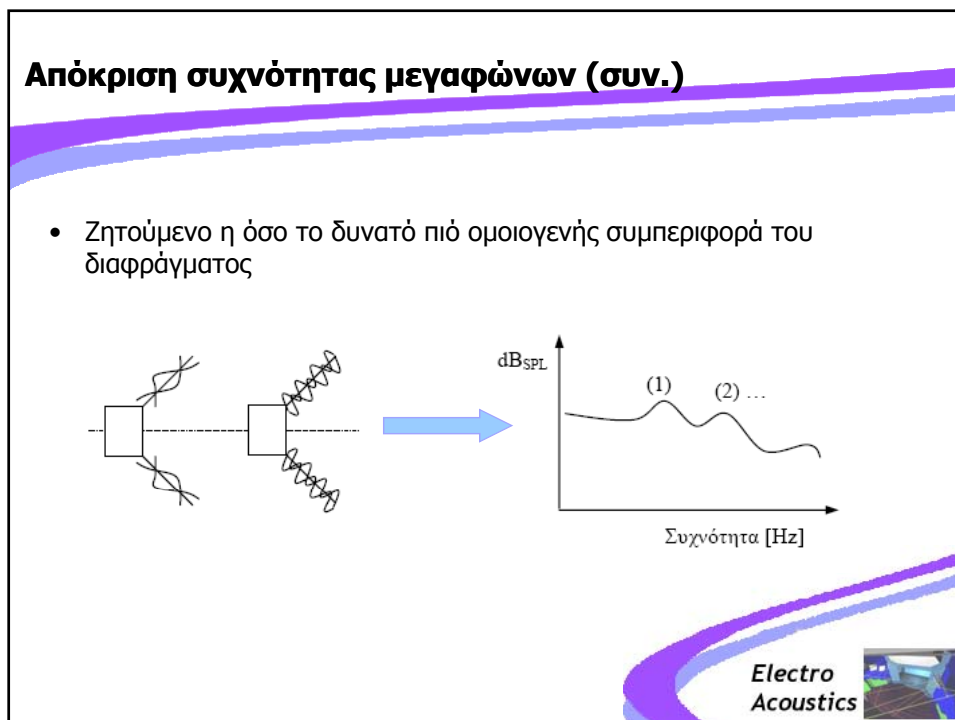
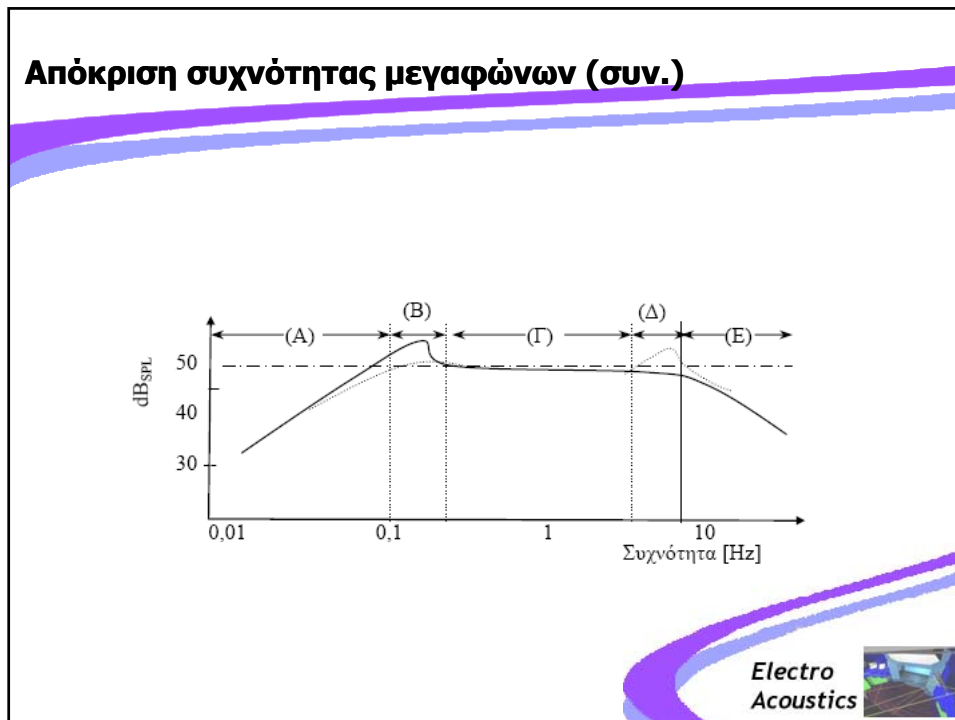

Απόκριση συχνότητας μεγαφώνων

Electro
Acoustics

Κατηγορίες μεγαφώνων (απόκριση συχνότητας)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ [Hz]	ΕΙΔΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ)
30 – 1000	Χαμηλές συχνότητες (LF) "	«Woofers»
30 – 5000	Χαμηλές και μεσαίες συχνότητες (MF)	«Woofers»
150 – 5000	Μεσαίες συχνότητες (MF)	“Mid – rangers”
700 – 10 000	Επάνω μεσαίες συχνότητες	“Mid – rangers”
1000 – 20 000	Επάνω μεσαίες και υψηλές συχνότητες	“Mid – rangers”
3000 – 20 000	Υψηλές συχνότητες (HF)	“Tweeters”
8000 – 30 000	Πολύ υψηλές συχνότητες (VHF)	“Tweeters”

- Αποτελεσματική λειτουργία μέχρι τα 1000Hz
- Χρήση ειδικών υλικών για διάφραγμα και ανάρτηση
  - Fiberglass, ίνες κάρβουνου, πολυστερίνη, νεοπρέν
- Ελάττωση συχνότητας κίνησης κατά το ήμισυ, διπλασιάζει την απομάκρυνση
  - Μη γραμμικά χαρακτηριστικά λειτουργίας

Electro
Acoustics

Κατηγορίες μεγαφώνων (απόκριση συχνότητας)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ [Hz]	ΕΙΔΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ)
30 – 1000	Χαμηλές συχνότητες (LF) "	«Woofers»
30 – 5000	Χαμηλές και μεσαίες συχνότητες (MF)	«Woofers»
150 – 5000	Μεσαίες συχνότητες (MF)	“Mid – rangers”
700 – 10 000	Επάνω μεσαίες συχνότητες	“Mid – rangers”
1000 – 20 000	Επάνω μεσαίες και υψηλές συχνότητες	“Mid – rangers”
3000 – 20 000	Υψηλές συχνότητες (HF)	“Tweeters”
8000 – 30 000	Πολύ υψηλές συχνότητες (VHF)	“Tweeters”

- Χρήση σε οικιακά κυρίως περιβάλλοντα
- Ομοιογενής απόκριση συχνότητας
- Ομοιογενής κατευθυντικότητα
- Διάμετρο έως και 200mm

Electro
Acoustics

Κατηγορίες μεγαφώνων (απόκριση συχνότητας)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ [Hz]	ΕΙΔΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ)
30 – 1000	Χαμηλές συχνότητες (LF) ”	«Woofers»
30 – 5000	Χαμηλές και μεσαίες συχνότητες (MF)	«Woofers»
150 – 5000	Μεσαίες συχνότητες (MF)	“Mid – rangers”
700 – 10 000	Επάνω μεσαίες συχνότητες	“Mid – rangers”
1000 – 20 000	Επάνω μεσαίες και υψηλές συχνότητες	“Mid – rangers”
3000 – 20 000	Υψηλές συχνότητες (HF)	“Tweeters”
8000 – 30 000	Πολύ υψηλές συχνότητες (VHF)	“Tweeters”

- Διάμετρο 60 έως και 160mm
- Λειτουργία στην περιοχή συχνοτήτων όπου η ανθρώπινη ακοή είναι πιο ευαίσθητη
  - Παίζουν καθοριστικό ρόλο στην τελική ηχητική ποιότητα

Electro
Acoustics

Κατηγορίες μεγαφώνων (απόκριση συχνότητας)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ [Hz]	ΕΙΔΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ)
30 – 1000	Χαμηλές συχνότητες (LF) ”	«Woofers»
30 – 5000	Χαμηλές και μεσαίες συχνότητες (MF)	«Woofers»
150 – 5000	Μεσαίες συχνότητες (MF)	“Mid – rangers”
700 – 10 000	Επάνω μεσαίες συχνότητες	“Mid – rangers”
1000 – 20 000	Επάνω μεσαίες και υψηλές συχνότητες	“Mid – rangers”
3000 – 20 000	Υψηλές συχνότητες (HF)	“Tweeters”
8000 – 30 000	Πολύ υψηλές συχνότητες (VHF)	“Tweeters”

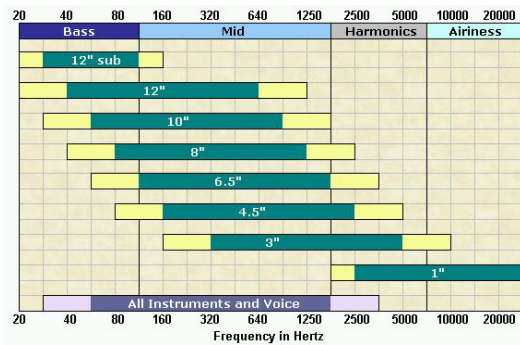
- Διάμετρο 25 έως και 30mm
- Σφαιρικό σχήμα

Electro
Acoustics

Κατηγορίες μεγαφώνων (απόκριση συχνότητας)

- Σε κάθε περίπτωση, τα όρια της απόκρισης ενός μεγαφώνου
  - Καθορίζονται από τις διαστάσεις του (διάμετρος σε σχέση με το μήκος κύματος της παραγόμενης συχνότητας)

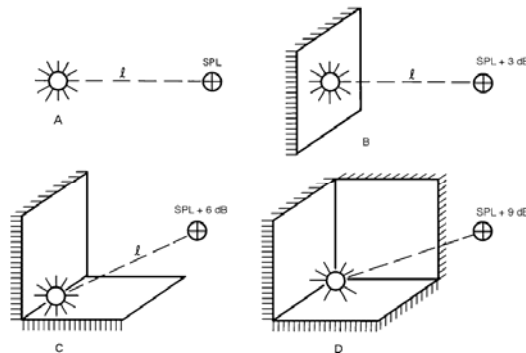
Ενδεικτικό διάγραμμα. Η τελική απόκριση καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό και από το χώρο της αναπαραγωγής.

Electro
Acoustics

Εξάρτηση απόκρισης συχνότητας από τον χώρο

- Επηρεάζονται οι συχνότητες με μήκος κύματος αντίστοιχο των επιφανειών ή μεγαλύτερο

Electro
Acoustics

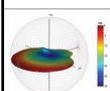
Κατευθυντικότητα μεγαφώνων

- Η κατευθυντικότητα των μεγαφώνων συνήθως ορίζεται με τον δείκτη κατευθυντικότητας
  - Directivity Index, DI
- Περιγράφει τη διαφορά στάθμης της εκπεμπόμενης από το μεγάφωνο έντασης
  - πάνω σε μία διεύθυνση και σε μία συγκεκριμένη απόσταση
- σε σχέση με την εκπεμπόμενη ένταση από μία παντοκατευθυντική πηγή
  - ίδιας ισχύος και στην ίδια απόσταση

$$DI = 10 \log Q$$

- όπου Q ο παραπάνω λόγος:

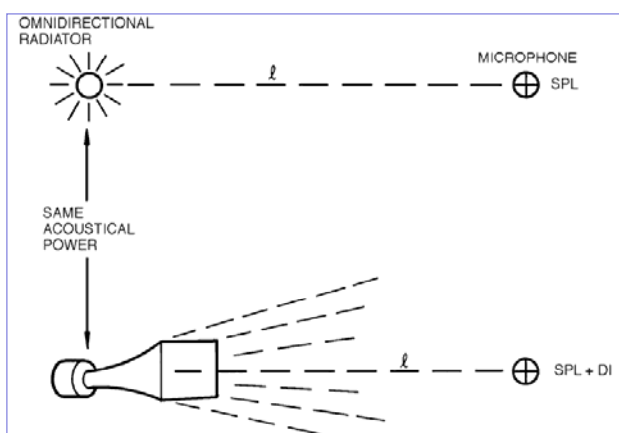
$$Q = 10^{DI/10}$$

Electro
Acoustics

Ορισμός δείκτη κατευθυντικότητας

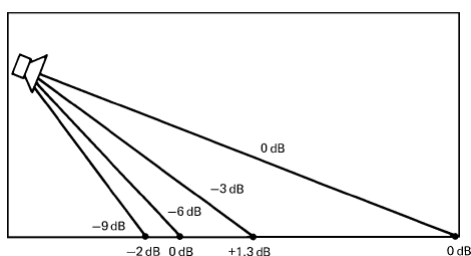

Electro
Acoustics

Παράδειγμα χρήσης της κατευθυντικότητας

- Ο άξονας του μεγαφώνου στοχεύει την μακρινότερη περιοχή του ακροατηρίου
  - Μεγαλύτερη πτώση της στάθμης ηχητικής πίεσης εκεί λόγω μεγαλύτερης απόστασης
- Στόχος η όσο το δυνατό ομοιόμορφη κατανομή της στάθμης ηχητικής πίεσης σε ολόκληρη την περιοχή του ακροατηρίου
  - Μέγιστη απόκλιση +/-3dB

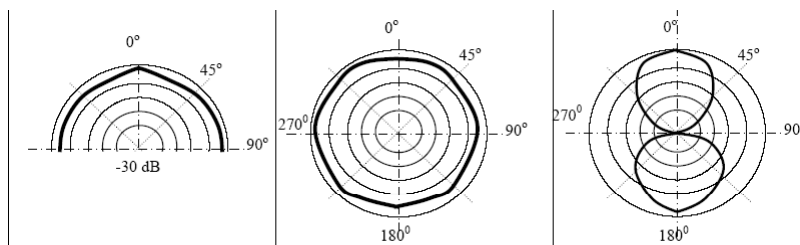

Electro
Acoustics

Τυπικά διαγράμματα κατευθυντικότητας

- Χαμηλές συχνότητες

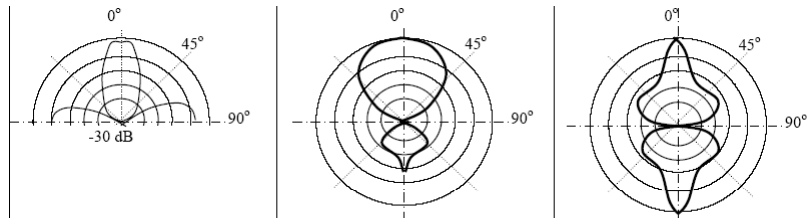

Electro
Acoustics

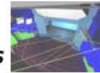

Τυπικά διαγράμματα κατευθυντικότητας (συν.)

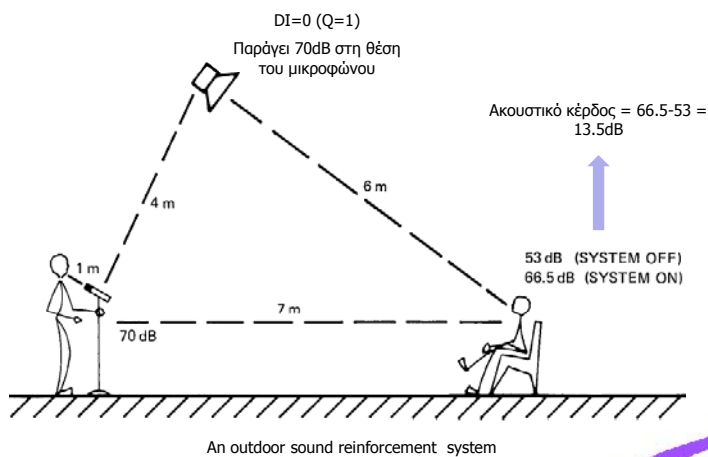
- Υψηλές συχνότητες

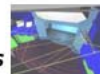
Electro
Acoustics

Το ακουστικό κέρδος

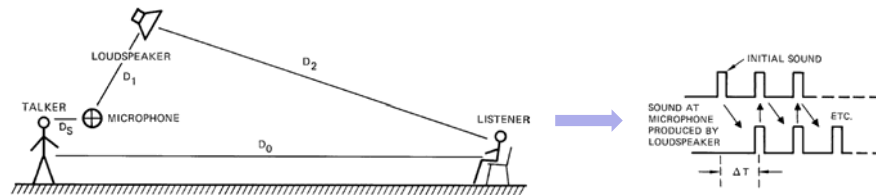
Electro
Acoustics

Το ακουστικό κέρδος (συν.)

- Αύξηση της ισχύος του ενισχυτή μπορεί να οδηγήσει στην εμφάνιση ακουστικής ανάδρασης

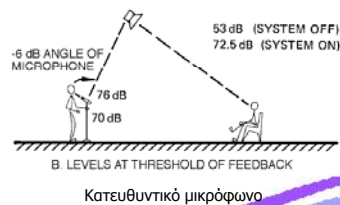
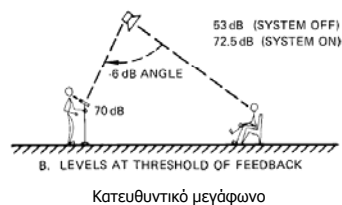
- Άρα το ακουστικό κέρδος δεν μπορεί να είναι απεριόριστα μεγάλο
  - Μέγιστο λίγο πριν την εμφάνιση ακουστικής ανάδρασης
    - Threshold of feedback

Electro
Acoustics

Το ακουστικό κέρδος (συν.)

- Το ακουστικό κέρδος μπορεί να γίνει μεγαλύτερο με χρήση
  - κατευθυντικών μεγαφώνων
  - κατευθυντικών μικροφώνων
- Παράδειγμα: Αύξηση ακουστικού κέρδους κατά 6dB

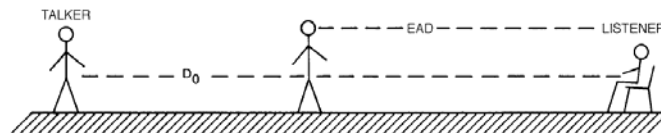

Electro
Acoustics

Το ακουστικό κέρδος (συν.)

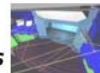
- Ποιά η απαραίτητη τιμή του ακουστικού κέρδους;
- Η εφαρμογή του ακουστικού κέρδους είναι ισοδύναμη με την μετακίνηση του ομιλητή προς τον ακροατή

- Ορισμός της Effective Acoustical Distance (EAD)
  - Η απόσταση εκείνη στην οποία πετυχαίνουμε την επιθυμητή ακουστότητα
- Απαραίτητο ακουστικό κέρδος

$$\text{Necessary gain} = 20 \log D_0 - 20 \log \text{EAD}$$

Electro
Acoustics

Το ακουστικό κέρδος (συν.)

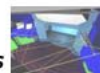
- Η επιλογή της EAD καθορίζεται από το πόσο θορυβώδες είναι το περιβάλλον
- Συνήθως η επιθυμητή ακουστότητα ορίζεται 25dB πάνω από τον θόρυβο περιβάλλοντος
- Παράδειγμα
  - Έστω $D_0 = 7\text{m}$
  - Έστω ότι ο θόρυβος περιβάλλοντος είναι 50dB
  - Η επιθυμητή ακουστότητα είναι 75dB
  - Ο ομιλητής στο 1m παράγει 70dB
  - Άρα η EAD θα πρέπει να είναι 0.25m (~77dB ακουστότητα)
  - Άρα το απαιτούμενο ακουστικό κέρδος είναι

$$\text{Necessary gain} = 20 \log D_0 - 20 \log \text{EAD}$$

$$\text{Necessary gain} = 20 \log (7) - 20 \log (.25)$$

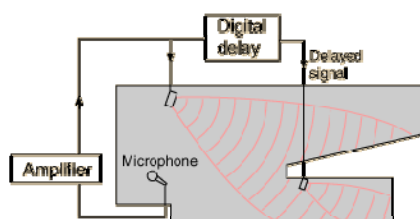
$$\text{Necessary gain} = 17 + 12 = 29 \text{ dB}$$

Electro
Acoustics

Χρήση μονάδων καθυστέρησης

- Όταν χρησιμοποιείται ηλεκτροακουστική υποστήριξη, σε πολλές περιπτώσεις απαιτείται η χρησιμοποίηση μονάδων μεταβλητής καθυστέρησης
  - λόγω της καθυστερημένης άφιξης του ήχου από μακρινές ηλεκτροακουστικές πηγές

Electro
Acoustics

Οδήγηση μεγαφώνων

- Ένα μεγάφωνο/ηχείο οδηγείται από ηλεκτρική ισχύ
  - Για να παίξει πιο δυνατά, πρέπει να τροφοδοτηθεί με περισσότερη ισχύ
- Ενισχυτής ισχύος
  - Λειτουργεί συνήθως ως πηγή σταθερής τάσης
  - Παρέχει το ρεύμα που είναι απαραίτητο για την οδήγηση των συστημάτων μεγαφώνων - ηχείων
- Πόσο είναι το ρεύμα αυτό;
  - Εξαρτάται από την συνολική εμπέδηση του μεγαφώνου

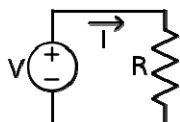

Electro
Acoustics

Βασικά στοιχεία ηλεκτρολογίας

- Τάση (V - Volt) – ρεύμα (I - Ampere) – αντίσταση (R - ohm)

- Νόμος του ΟΗΜ

$$I = \frac{V}{R}$$

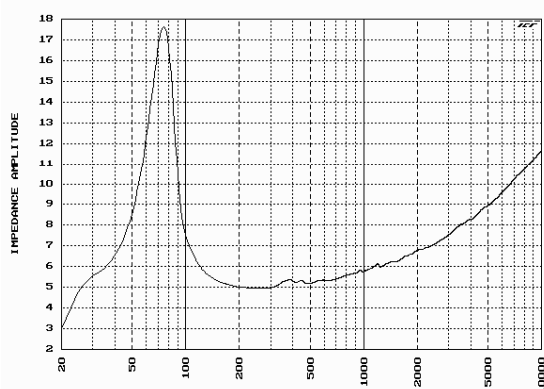
- Ισχύς $P = VI = I^2R = V^2/R$ (Watt)

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική εμπέδηση μεγαφώνων

- Γενική μορφή σύνθετης αντίστασης (εμπέδησης) μεγαφώνων
  - Μιγαδική τιμή
  - Έντονη εξάρτηση από τη συχνότητα

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική εμπέδηση μεγαφώνων (συν.)

- Οι συνιστώσες της εμπέδησης του μεγαφώνου

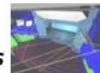
– Ηλεκτρική αντίσταση πηνίου $Z_{EB} = R_0 + j\omega L_0$

– Αντίσταση εκπομπής (ακουστικό φορτίο) $Z_{ME} = R_{ME} + jX_{ME}$

– Μηχανική αντίσταση του κώνου $Z_{M0} = R_m + j\left(\omega m - \frac{k}{\omega}\right)$

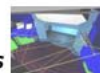
Electro
Acoustics

Ηλεκτρική εμπέδηση μεγαφώνων (συν.)

- 8Ω: η πλέον συνηθισμένη τιμή ονομαστικής «αντίστασης» ή εμπέδησης
  - Rated impedance
  - Αναφέρεται στην απλοποιημένη εκδοχή της εμπέδησης ως αποκλειστικά ωμικής αντίστασης
  - Αναφέρεται στα τεχνικά χαρακτηριστικά αποκλειστικά και μόνο για χρήση σε υπολογισμούς
- Ορίζεται ως:
  - Η ελάχιστη τιμή της εμπέδησης στη συγκεκριμένη περιοχή συχνοτήτων ενδιαφέροντος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 0.8 της ονομαστικής
- Προκύπτει με την εύρεση της μέσης τιμής της ελάχιστης εμπέδησης και διαίρεσης με το 0.8
  - $\text{Rated\_Impedance} = \text{Mean\_min\_Impedance} / 0.8$

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική εμπέδηση μεγαφώνων (συν.)

- Παράδειγμα:
  - Έστω μεγάφωνο ονομαστικής εμπέδησης 8Ω
    - $P=V^2/R$
  - Εάν η ονομαστική εμπέδηση γίνει 16Ω τότε
    - $P'=P/2$
    - Η ισχύς γίνεται η μισή και το ηχείο παίζει πιο σιγά
    - Για να γίνει η παραγόμενη στάθμη ηχητικής πίεσης ίση με αυτήν στα 8Ω θα πρέπει να αυξηθεί η παρεχόμενη ηλεκτρική ισχύς του ενισχυτή
  - Εάν η ονομαστική εμπέδηση γίνει 4Ω τότε
    - Αυξάνεται η ισχύς
    - ... με την προϋπόθεση ότι ο ενισχυτής ισχύος έχει τα κατάλληλα αποθέματα ρεύματος ($I'=2I$)

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική εμπέδηση μεγαφώνων (συν.)

- Τι σημαίνει μεταβολή της εμπέδησης με τη συχνότητα στην πράξη;
  - Η ισχύς που απορροφά το μεγάφωνο από τον ενισχυτή μεταβάλλεται με τη συχνότητα
  - Εάν το μεγάφωνο τροφοδοτηθεί με ημιτονικά μεταβαλλόμενη τάση σταθερού πλάτους, τότε το μεγάφωνο θα παράγει διαφορετική πίεση στις διάφορες συχνότητες

Electro
Acoustics

Τι σημαίνει «ισχύς» μεγαφώνου;

- Σε καμία περίπτωση δεν συνδέεται με τό πόση είναι η ακουστική ισχύς στην έξοδο ενός μεγαφώνου
  - ... 'Η το πόσο δυνατά θα παίξει ένα μεγάφωνο
- Αναφέρεται στη μέγιστη δυνατή ηλεκτρική ισχύ που μπορεί να δοθεί από τον ενισχυτή προς το μεγάφωνο
  - Π.χ. χωρίς το μεγάφωνο να καταστραφεί
  - ...και θεωρώντας ότι αυτό έχει ονομαστική «εμπέδηση» (π.χ. 4Ω)
- Ένα μεγάφωνο μπορεί να καταστραφεί και με χαμηλότερες τιμές ηλεκτρικής ισχύος
  - Ειδικά στις χαμηλές συχνότητες
  - Στις υψηλές συχνότητες και για περιοδικά (ημιτονικά) σήματα

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων

- Σύνδεση ενός μόνο μεγαφώνου
- Η αντίσταση που βλέπει ο ενισχυτής είναι:
 $Z_{eq} = Z_{spk1}$
- Όμως: $V_s = V_{spk1} = i * Z_{spk1}$
- Παράδειγμα
  - Τάση οδήγησης $V_s = 10V$
  - $Z_{spk1} = 6\Omega$
  - $P_{spk1} = V_{spk1}^2 / Z_{spk1} = 16.67W$
  - $P_{tot} = P_{spk1} = 16.67W$

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Σύνδεση μεγαφώνων σε σειρά
- Η «ισοδύναμη» αντίσταση που βλέπει ο ενισχυτής είναι: $Z_{eq} = Z_{spk1} + Z_{spk2}$
- Όμως: $V_s = V_{spk1} + V_{spk2} = i * Z_{spk1} + i * Z_{spk2} = i * (Z_{spk1} + Z_{spk2})$
- Παράδειγμα

- Τάση οδήγησης $V_s = 10V$
- $Z_{spk1} = Z_{spk2} = 6\Omega$
- $P_{spk1} = V_{spk1}^2 / Z_{spk1} = (5V)^2 / 6 = 4.17W$
- $P_{spk2} = V_{spk2}^2 / Z_{spk2} = (5V)^2 / 6 = 4.17W$
- $P_{tot} = P_{spk1} + P_{spk2} = 8.33W$

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Σύνδεση μεγαφώνων παράλληλα
- Η «ισοδύναμη» αντίσταση που βλέπει ο ενισχυτής είναι: $Z_{eq} = Z_{spk1} * Z_{spk2} / [Z_{spk1} + Z_{spk2}]$
- Παράδειγμα

- Τάση οδήγησης $V_s = 10V$
- $Z_{spk1} = Z_{spk2} = 6\Omega$
- $Z_{eq} = 3\Omega$
- $I_s = 3.33A \Rightarrow I_{spk1} = I_{spk2} = 1.66A$
- $V_{spk1} = V_{spk2} = 10V$
- $P_{spk1} = V_{spk1}^2 / Z_{spk1} = 16.67W = P_{spk2}$
- $P_{tot} = P_{spk1} + P_{spk2} = 33.33W$

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Προσοχή στη διασύνδεση πολλών μεγαφώνων
  - Σειριακή σύνδεση:
    - Αυξάνει την αντίσταση (εμπέδηση) που «βλέπει» ο ενισχυτής
    - Η προσφερόμενη τάση μοιράζεται μεταξύ των φορτίων
      - Το κάθε μεγάφωνο τροφοδοτείται με το $\frac{1}{4}$ της ισχύος που θα δεχόταν εάν ήταν συνδεδεμένο μόνο του στον ενισχυτή
    - Το κάθε μεγάφωνο παράγει λιγότερη ακουστική πίεση στην έξοδο
    - Και τα δύο όμως μαζί παράγουν ακριβώς την ίδια στάθμη (με την περίπτωση όπου είχαμε συνδεδεμένο μόνο ένα)
      - Με την προϋπόθεση ότι είναι τοποθετημένα σωστά (και στον ίδιο χώρο)

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Προσοχή στη διασύνδεση πολλών μεγαφώνων
  - Παράλληλη σύνδεση
    - Το κάθε μεγάφωνο τροφοδοτείται από την ίδια τάση (άρα και ηλεκτρική ισχύ) με την περίπτωση που είναι συνδεδεμένο μόνο του
    - Η παραγόμενη ακουστική πίεση θα είναι 6dB μεγαλύτερη σε σχέση με ένα μόνο μεγάφωνο
      - Με την προϋπόθεση σωστής τοποθέτησης στον ίδιο χώρο
    - Η αντίσταση (εμπέδηση) που βλέπει ο ενισχυτής μικραίνει
      - Ο ενισχυτής βλέπει μικρότερο φορτίο και πρέπει να μπορεί να δώσει την απαιτούμενη επιπλέον ισχύ
  - Δεν πρέπει να χρησιμοποιείται με οποιονδήποτε ενισχυτή ισχύος

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Στερεοφωνική έξοδος A – B ενισχυτών ισχύος
  - Είναι σειριακή ή παράλληλη σύνδεση;
- Μπορεί να βρεθεί εάν
  - Συνδέσουμε ένα ζεύγος ηχείων στο A
  - Γυρίσουμε την επιλογή στο B
  - Εάν εξακολουθούμε να ακούμε, η σύνδεση είναι παράλληλη
  - Εάν όχι, είναι σειριακή

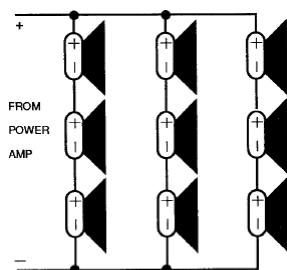

Electro
Acoustics

Ηλεκτρική διασύνδεση μεγαφώνων (συν.)

- Σύνθετες τοπολογίες μεγαφώνων

Electro
Acoustics

Απόδοση μεγαφώνων

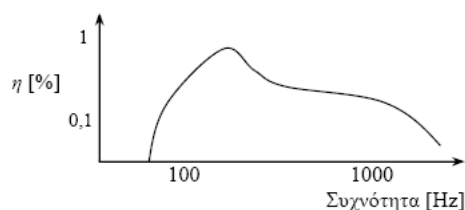
- Ακουστική απόδοση συστήματος μεγαφώνων
- Ορίζεται ως ο λόγος της ενέργειας που εκπέμπεται ακουστικά προς την ηλεκτρική ενέργεια με την οποία τροφοδοτείται το μεγάφωνο
- Παράδειγμα:
  - Έστω ότι χρειαζόμαστε 1Watt ακουστικής ισχύος
  - Για απόδοση 10%, ο ενισχυτής πρέπει να τροφοδοτεί με ηλεκτρική ισχύ 10Watt
  - Για απόδοση 1%, ο ενισχυτής πρέπει να τροφοδοτεί με ηλεκτρική ισχύ 1Watt

Electro
Acoustics

Απόδοση μεγαφώνων

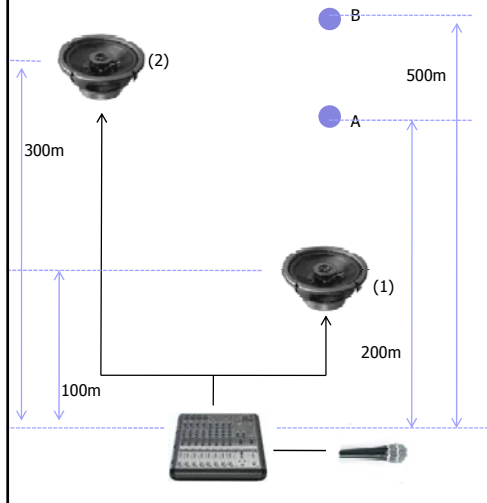
- Στην πράξη, η απόδοση των μεγαφώνων εξαρτάται έντονα από τη συχνότητα
  - Στενή σύνδεση με την ευαισθησία του μεγαφώνου
  - Μεταβολή ευαισθησίας με τη συχνότητα προκαλεί μεταβλητή απόκριση συχνότητας

Electro
Acoustics

Σύνοψη με ένα παράδειγμα

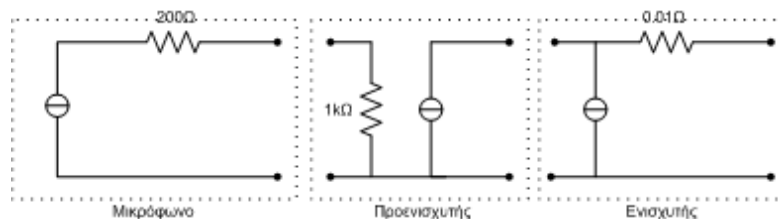
- Τα μεγάφωνα (1) και (2) είναι συνδεδεμένα παράλληλα στον ενισχυτή
  - S.W. = 90dB/W/m
  - Ονομαστική αντίσταση 8Ω
- Μικρόφωνο: $SL = -40\text{dBV}$, $R_{out} = 200\Omega$
- Προενισχυτής: Κέρδος 60dB, $R_{in} = 1\text{k}\Omega$
- Ενισχυτής: Κέρδος 30dB, $R_{out} = 0.01\Omega$
- Καλώδια μεγαφώνων: $R = 0.06\Omega/\text{m}$
- Ο ομιλητής παράγει στο μικρόφωνο 50dB
- Πόση η συνολική ηχοστάθμη στα σημεία A και B;
- Πόση η χρονική καθυστέρηση που πρέπει να εφαρμοσθεί στα μεγάφωνα;

Electro
Acoustics

Σύνοψη με ένα παράδειγμα (συν.)

- Κύκλωμα διασύνδεσης μικροφώνου – προενισχυτή – ενισχυτή ισχύος

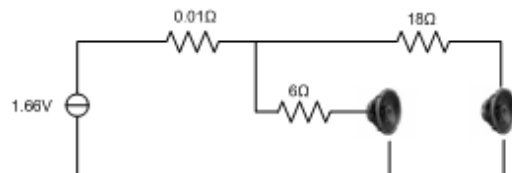

Electro
Acoustics

Σύνοψη με ένα παράδειγμα (συν.)

- Κύκλωμα διασύνδεσης ενισχυτή ισχύος – μεγαφώνων

- Στο μεγάφωνο (1) θα πρέπει να εφαρμοσθεί καθυστέρηση $(d/c)+20ms$, όπου d η απόσταση μεταξύ των δύο μεγαφώνων

Electro
Acoustics

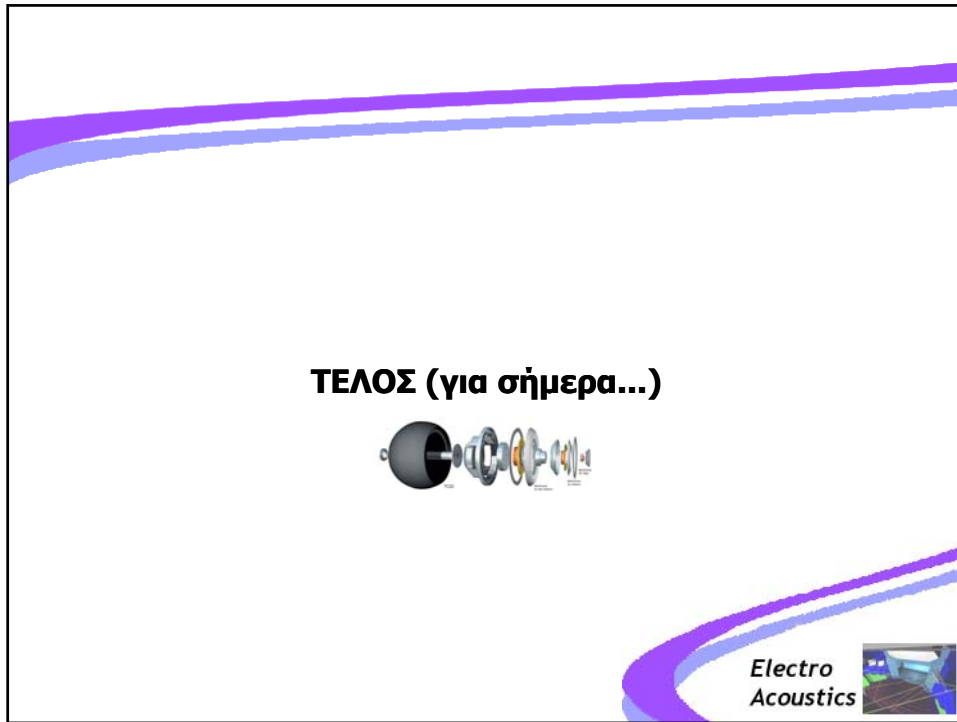

Συστήματα Ηχείων (στο επόμενο μάθημα...)

Electro
Acoustics

ΤΕΛΟΣ (για σήμερα...)

*Electro
Acoustics*

www.ionio.gr/~floros/